

ARKEOLOGISEN KOHTEEN TARKASTUS

Kunta	Kylä	Nimi	Peruskartta	x/y/z
Hartola	Kirkkola	Mäntykallio <i>MJR 081 07 0023</i>	3122 07 Hartola	x = 6834 78 y = 3447 40 z = n.100

Mj-tyyppi	Ajoitus	Lkm	Lk
Kuppikiviä Asuinpaikka?	Rautakausi	2 1	II

Tila ja Rno
Mäntykallio 6:64

Maanomistaja
Anja Poikolainen
Rostockinkatu 2 J
2050 TURKU

Tarkastuksen aihe ja aika: Kohde tarkastettiin Kirkkolan tilalta löytyneen kupurasoljen (KM 32686:1) löytöpaikan tarkastuksen yhteydessä 4.6.2001, kun Kirkkolan tilan omistaja Mika Tuomola kertoi 20 - 30 vuotta sitten löytyneestä kuppikivestä.

Kohde ja ympäristö: Kohde sijaitsee noin 4,3 km Hartolan kirkosta pohjoisluoteeseen, Rautaveden kaakkoisrannalla, noin 500 m rannasta sijaitsevan matalan kallioisen mäen päällä ja sen itä- ja etelälaidalla.

Kuppikivi 1

Mäntykallion asukkaiden aiemmin löytämä kuppikivi sijaitsee mäen päällä olevan päärakennuksen itäpuolella, loivasti itään viettävän rinteeseen juurella. Kiven etäisyys sekä talon kaakkois- että koilliskulmaan on 23 metriä. Etäisyys kiven itäpuolella olevaan pellon reunaan on 16 metriä. Maalaji kiven ympärillä on hietaa, ylempänä rinteessä hietä muuttuu mullan sekaiseksi. Kiven lähistöllä kasvaa koivuja, mäntyjä ja tuomia.

Kivi on päältä tasainen, ja sen korkeus maanpinnasta on 40 - 50 cm. Pituus itä - länsisuunnassa on 2 m ja pohjois - eteläsuunnassa 1,6 metriä. Tarkastushetkellä kivi oli länsireunaa lukuun ottamatta sammaleen peitossa. Sammaleen poiston ja puhdistuksen jälkeen kiven keskiosassa havaittiin yhdeksän selvää ja kaksi epävarmaa kuppia. Epävarmat kupit ovat muodoltaan epäsäännöllisiä, muut ovat pyöreitä tai soikeahkoja ja maljamaisia, halkaisijoiltaan 5 - 8 cm ja syvyydeltään 0,5 - 2 cm.

Kivestä 13 metriä suuntaan 165 goonia kaivettiin koekuoppa, jonka syvyys oli 100 cm. Ylin maakerros, joka ulottui 75 cm: n syvyyteen, oli tummaa, humuksen sekaista hietaa. Pohjalla oli puhdas hietä. Mitään esihistorialliseen aikaan viittaavaa ei koekuopassa havaittu.

Kuppikivi 2

Kivi sijaitsee mäen päällä, Mäntykallion päärakennuksen länsipuolella. Etäisyys talon lounaiskulmaan on 33 metriä ja luoteiskulmaan 39 metriä. Kivi oli tarkastushetkellä täysin sammaleen ja muun kasvillisuuden peitossa. Ensimmäiset kupit löysi Itä-Hämeen museonhoitaja Vesa Järvinen poistaessaan kämmenen kokoiselta alalta sammalta kiven luoteisreunalta. Kiven päällä kasvaa pihlajaa ja vaahtera, ympärillä koivuja. Kiven jyrkällä luoteisivulla korkeus maanpintaan on 100 cm, itään päin kivi madaltuu, ja itäreuna on karikkeen ja pienempien kivien peitossa. Kiven pituus koillinen - lounaisuunnassa on 2,7 m ja luode - kaakkoissuunnassa 2 - 2,5 m. Sammalta poistettiin vain kiven luoteisreunalta josta löytyi neljä kuppia kiven reunan suuntaisesti rivissä. Niistä lounaisin on epävarma. Halkaisijoiltaan kupit ovat 4 - 7 cm ja niiden syvyys on

0,5 - 2 cm. Kaksi suurinta kuppia ovat vierekkäin, noin 2 cm:n päässä toisistaan. Koska kivi on rakenteeltaan karkeaa, kupprien reunat eivät ole selvärajaisia.

Asuinpaikka?

Kuppikivien viereisen pellon reunat tarkistettiin pintapoiminnalla ja metallinilmaisimella.

Olosuhteet pintapoiminnalle eivät olleet suosiolliset, pellolla kasvoi noin 10 cm korkea oras, ja löytöjä oli vaikea havaita. 29 metriä kuppikivi 1:n eteläpuolelta pellon reunasta löytyi saviastian kylkipala rautakauden tyyppiä (KM 32602:2) ja palanutta luuta (KM 32602:8). Pellon reunasta löytyi myös rautakuonaa (KM 32602:4), 2 tuluspiitä (KM 32602:7), sulanutta kupariseosta (KM 32602:3), sekä liitupiipun pesän katkelma. Lisäksi pelloilta Mäntykallion päärakennuksen lounaiskulmasta n. 84 m etelään löytyi lasihelmi (KM 32602:1) sekä kuonaa (32602:5).

Löydöt: KM 32602:1-9 : lasihelmi, keramiikkaa, sulanutta pronssiseosta, kuonaa, tuluspiitä, liitupiipun pesän katkelma ja palanutta luuta

Aiemmat löydöt: Ei ole.

Lähilöytöjä: Hartola Kirkkola, rautakautinen asuinpaikka/kalmisto.

Negatiivit: LKM 129811 - 129816

Diapositiivit: LKM 32583, 32584

Liitteet: Peruskarttaote (1:20 000). Kuppikivi 1, mittapiirros *+ kuvallite*

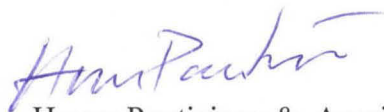
Huomautuksia: Paikkaa on kutsuttu myös Luumäeksi, koska Mäntykallion päärakennuksen itäpuolella, nykyisen pellon reunalla, sijainneen tallin lattian alta löytyi perimätiedon mukaan ihmisen pääkallo 1930- luvulla.

Mahdollinen asuinpaikka on ainakin osittain tuhoutunut maanviljelyn ja muun historiallisen ajan toiminnan seurauksena. Tarkastuksessa ei havaittu esihistoriaan viittaavaa kulttuurikerrosta, mutta on kuitenkin mahdollista, että sitä on paikoin säilynyt.

Oppaat: Vesa Järvinen ja Mika Tuomala

Lahdessa 8.11.2001

Tarkastajat

Hannu Poutiainen & Anssi Malinen

Pk-ote 3122 07 Hartola 1:20000 (1992)

 Hartola Mäntykallio

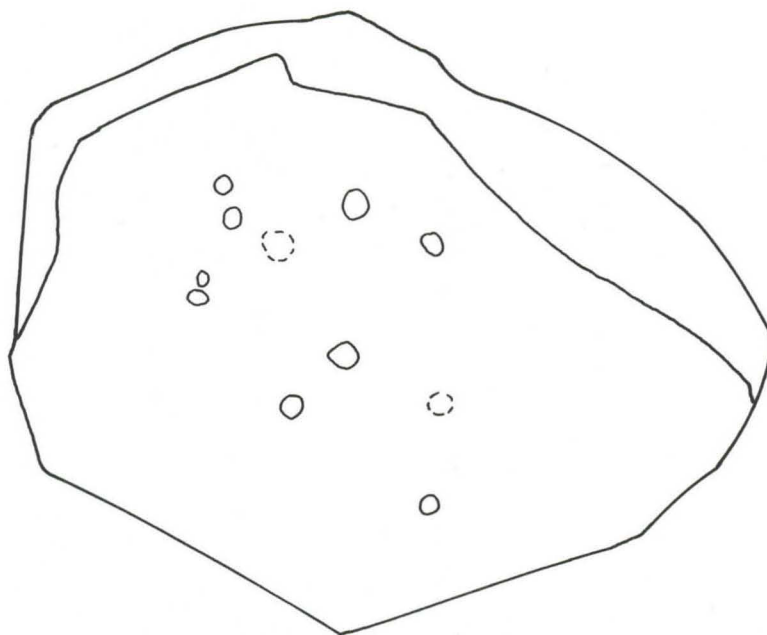
HARTOLA MÄNTYKALLIO 2001

Kuppikivi 1, mittapiirros

Mk 1:20

Piirt. Anssi Malinen

Hartola, Mäntykallio, 4.6.2001. Näkymä lännestä. Keramiikan löytöpaikka on lapion kohdalla. Kuvaaja Hannu Poutiainen. [LKM 129813]

Hartola, Mäntykallio, 4.6.2001. Keramiikan löytöpaikka etelästä katsottuna. Kuvaaja Hannu Poutiainen. [LKM 129814]